

o piață liberă și concurențială, atunci când este realmente competentă, când urmărește scopuri logice și impune măsuri raționale. Pe de altă parte, mi-am pus întrebarea de ce am fost primul arhivist român care a participat până acum la o întâlnire a forumului DLM. Dat fiind mai ales că forumul DLM este o oportunitate remarcabilă de a-ți face auzită vocea – dacă ai ce spune – la nivel european; dat fiind că țări cu un potențial geopolitic incomparabil mai mic decât al României își permit să fie membre ale acestui for (mă gândesc aici la Macedonia sau Estonia); dat fiind că adoptarea Moreq 2 va impune redactarea așa-numitului *Chapter 0* cu elemente specifice fiecărei țări (lucru pentru care nu avem specialiști, dar DLM este o ocazie de a-i forma); dat fiind, în fine, că adoptarea standardului va impune plata unor taxe de care membrii DLM vor fi scutiți, opinez că aderarea ca membru al forumului DLM ar trebui să fie o prioritate pentru instituția Arhivelor Naționale ale României.

În încheiere, țin să mulțumesc președintei Federației Arhiviștilor din România, doamna Carmen Dobrotă, care, prin susținerea financiară oferită, ne-a redus semnificativ costurile necesare acestei deplasări.

BOGDAN-FLORIN POPOVICI

Expoziția *Dunărea – fluviu european. Orașe dunărene din Bulgaria și România, sec. XIX-XX*

„Între fluviile care au renume și care sunt navigabile când vii de la mare este și Istrul ...” – nota Herodot din Halicarnas în *Istoriei* (484-425 î.H.), cea mai veche descriere a ținuturilor de la Dunărea de Jos. Publius Ovidius Naso (cca 10-15 d.H.) remarcă și el că „...Danubiul-i cel mai mare, mai jos de Nil să fie, el nu vrea nicidecum”.

Al doilea fluviu al Europei (după Volga) și al douazecișaselea din lume, fiind singurul fluviu european ce curge de la vest la est, cu aproape 2.900 de kilometri lungime, având peste 80.000.000 de locuitori din opt țări – aceasta ar fi cartea de vizită a generoasei căi de apă ce-și îndeplinește statornic, de milenii, rolul „drumului mare”, cunoscut, apreciat și „bătut” de barcaze feniciene, trireme grecești, galere romane, corăbii și caravele bizantine, genoveze, galioane venețiene, bolozane turcești, seice cazăcești, remorchere, șleपुरi și motonave în

vremurile mai noi. „Istros” în limbajul argonauților și în mitologia de pe malurile Nilului, „Phisos” la fenicieni, „Danare”–„Donaris” traco-get, „Istrus”–„Histr”–„Danubius” pentru romani, „Rio Divino” de la curtea lui Carol Quintul și „Le roi des fleuves de l’Europe” în opinia lui Napoleon Bonaparte, Dunărea străbate pe teritoriul României ultimii 1.075 de kilometri încheindu-și calea prin Deltă – cea mai reprezentativă de pe bătrânul continent și una dintre cele mai complexe din lume.

România și Bulgaria, state vecine, situate de-o parte și de alta a Dunării, cu o evoluție asemănătoare, au, inevitabil, o istorie bogată a existenței lor și a relațiilor comune. Reflecții ale acestor relații, înmagazinate în documente sau imagini ale vremurilor, au fost adunate și păstrate cu grijă de către instituțiile Arhivelor celor două țări.

Ideea expunerii mărturiilor documentare într-o expoziție comună s-a născut în urmă cu mai bine de un an, când, Arhivele Naționale ale României și Direcția Generală a Arhivelor Statului din Bulgaria au semnat la București *Protocolul de colaborare în domeniul arhivistic*.

O întâmplare fericită a făcut ca anul 2007, ales pentru organizarea acestei expoziții comune, să fie și anul în care România și Bulgaria au devenit în același timp, și nu printr-o simplă coincidență, ci tocmai datorită evoluției lor similare, state membre ale Uniunii Europene.

Alegerea temei expoziției, *Dunărea – fluviu european. Orașe dunărene din Bulgaria și România, sec. XIX-XX*, nu a fost nici ea întâmplătoare. Situate pe cele două maluri ale marelui fluviu, așezările românești și bulgare s-au aflat în strânsă legătură cu toate orașele riverane Dunării, aceasta fiind un element de legătură a României și Bulgariei cu statele din Europa Apuseană.

Documentele incluse în expoziție reflectă aproape două secole de istorie, viață culturală, politică, aspecte sociale și chiar mondene, din traiul atât de viu și pitoresc al orașelor de pe malurile românesc și bulgăresc ale Dunării.

Expoziția a fost organizată din inițiativa Departamentului General al Arhivelor de pe lângă Consiliul de Miniștri al Republicii Bulgaria și a Arhivelor Naționale ale României, fiind vernisată până în prezent la Berlin (26 aprilie), București (28 mai) și Sofia (14 iunie), urmând ca mai apoi să fie prezentată și în alte orașe dunărene din România și Bulgaria, aflate de-o parte și de alta a fluviului.

În realizarea expoziției comune româno-bulgare, partea română a selectat material arhivistic din secolele XIX-XX, perioadă pentru care documentele și fotografiile corespunzătoare temei sunt păstrate în fondurile și colecțiile Arhivelor Naționale ale României, fie la Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale, fie la Direcțiile Județene ale Arhivelor Naționale Brăila, Caraș-Severin, Călărași, Constanța, Galați, Giurgiu, Olt, Dolj, Mehedinți, Teleorman și Tulcea.

Documentele bulgărești prezentate în expoziție fac parte din fondurile păstrate la Arhivele Centrale ale Statului de la Sofia sau la Arhivele Statului din Vidin, Montana, Veliko Târnovo, Ruse și Silistra, iar fotografiile au fost puse la dispoziție de Muzeul de Istorie din Tutrakan.

La finalul selecției, s-a impus organizarea expoziției pe trei teme: 1. Convenții și Tratatate Internaționale, Comisia Europeană a Dunării; 2. Orașe dunărene; 3. Delta Dunării.

Prima parte cuprinde documente referitoare la relațiile existente între România și Bulgaria, pe parcursul celor două secole, ilustrate prin tratate, acorduri, discuții și întâlniri premergătoare încheierii acestora, vizite organizate la cel mai înalt nivel și modalitățile de stabilire și desfășurare a acestora, decernarea unor decorații sau medalii. Sunt prezentate în cadrul acestei teme un număr considerabil de documente referitoare la activitatea Comisiei Europene a Dunării, ale cărei înființare și funcționare au fost rezultatul direct al prevederilor Tratatelor internaționale încheiate în această perioadă. De la semnarea Tratatului de Pace de la Paris (30 martie 1856), tratat care includea și prevederi referitoare la internaționalizarea apelor Dunării, înființarea Comisiei Europene a Dunării și proclamarea neutralității Mării Negre, Comisia a reprezentat prima organizație internațională – în contextul secolului al XIX-lea – dedicată cooperării dunărene, precum și una dintre primele organizații internaționale guvernamentale din lume. Documentele prezentate în cadrul expoziției relevă faptul că, după înființarea

Comisiei, care a avut sediul în România, la Galați, pentru o îndelungată perioadă istoria Dunării s-a confundat, practic, cu istoria României.

Cea de-a doua parte a expoziției este dedicată orașelor dunărene. Am ales să le prezentăm din amonte spre aval – de la intrarea Dunării pe teritoriile României și Bulgariei, până la vărsarea în Marea Neagră prin Delta Dunării – după cum urmează: Moldova Nouă, Orșova, Drobeta-Turnu-Severin, Vidin, Calafat, Lom, Orjahovo, Corabia, Zimnicea, Nicopol, Sviștov, Turnu-Magurele, Ruse, Giurgiu, Tuturcaia, Călărași, Silistra, Cernavodă, Brăila, Galați, Isaccea și Tulcea. Pentru fiecare dintre aceste orașe, s-au ales pentru a fi expuse documente și fotografii care să înfățișeze viața politică (prin activitatea consulatelor), socială (atestarea unor târguri ca orașe, organizarea manifestărilor de sărbători, a unor croaziere pe Dunăre), economică (pescuitul, transportul cu șlepurile pe fluviu, funcționarea agențiilor de navigație, importul și exportul mărfurilor, respectarea regulamentelor de navigație fluvială, statistici referitoare la ambarcațiunile companiilor fluviale care efectuează transporturi pe Dunăre, construcția podurilor peste fluviu care să înlesnească traficul între cele două țări), culturale (legăturile existente între bisericile ortodoxe de la sud și nord de Dunăre, înființarea de școli sau asociații bulgărești în orașele dunărene românești, editarea de ziare bulgărești, organizarea reprezentațiilor teatrale).

Documentele sunt însoțite de fotografii care surprind fluviul în diverse anotimpuri, străbătând orașele dunărene, dar și planuri ale acestora sau hărți care întregesc imaginea cursului Dunării.

Pentru Delta Dunării sunt prezentate documente din perioada care a urmat înființării Comisiei Europene a Dunării, când au avut loc, pe segmentul românesc al fluviului, ample lucrări pentru asigurarea navigabilității Dunării. Acestea sunt însoțite de hărți ale deltei și planuri ale celor trei brațe ale Dunării, Chilia, Sulina și Sf. Gheorghe.

În cadrul fiecărei teme, documentele sunt expuse cronologic.

Sperăm că este doar un început de drum și nu peste mult timp arhiviștii din cele două țări vecine vor organiza alte expoziții și vor publica, împreună, volume de documente ce vor pune în lumină trăirea seculară a celor două nații legate de binefăcătoarea Dunăre, martoră a multor evenimente bogate în istorie.

CARMEN-ELENA DOBROTĂ